

Ocena Rady Nadzorczej mBanku S.A. na temat sytuacji Banku w 2020 roku z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Banku

Podstawa: Zasada II.Z.10.1 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016

Rok 2020 był dla gospodarki Polski najtrudniejszym okresem od początku lat 90-ych. Według wstępnego szacunku GUS, produkt krajowy brutto (PKB) w 2020 roku spadł o 2,8%. Obniżyły się zarówno nakłady brutto na środki trwałe (o ponad 8%), jak i spożycie ogółem, w tym gospodarstw domowych (o ok. 3%). Tym niemniej, wyniki gospodarcze w Polsce były lepsze niż w większości krajów Unii Europejskiej. Wpłynęła na to m.in. duża skala stymulacji fiskalnej, silne powiązania z gospodarką Niemiec oraz stosunkowo niski udział turystyki w PKB. Pomimo zamknięcia wielu branż, utrzymała się dobra sytuacja na rynku pracy.

Wybuch pandemii pogłębił obserwowany wcześniej spadek rentowności sektora bankowego. W warunkach znacznego spadku aktywności gospodarczej istotnie wzrosły koszty ryzyka kredytowego. Na rentowności sektora negatywnie odbiły się trzykrotne obniżki stóp procentowych o łącznie 140 punktów bazowych, co spowodowało erozję wyniku odsetkowego. Obok presji ze strony przychodów, do spadku wyników sektora przyczyniły się rezerwy na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów mieszkaniowych, odpisy na utratę wartości innych aktywów oraz wysokie obciążenia podatkowe i regulacyjne.

Grupa mBanku dobrze radziła sobie w wymagającym otoczeniu zewnętrznym. Aktywnie i skutecznie oferowała klientom narzędzia pomocowe mające na celu ich wsparcie w trudnej sytuacji będącej następstwem wybuchu pandemii. W warunkach pandemii przyspieszona została digitalizacja procesów. W aplikacji mobilnej i serwisie transakcyjnym mBank wprowadził szereg nowych rozwiązań umożliwiających wykonywanie różnych operacji bez wychodzenia z domu.

W 2020 roku Grupa mBanku wypracowała najwyższe w historii dochody – niemal 5,9 mld zł. Niższe przychody z tytułu odsetek, w pewnym stopniu skompensował radykalny spadek kosztów finansowania Grupy. Głównym motorem wzrostu dochodów Grupy był wynik z tytułu opłat i prowizji dzięki rosnącej bazie klientów, wyższej transakcyjności, zmianom w ofercie i w cenniku opłat i prowizji oraz doskonałym wynikom z działalności maklerskiej.

Dzięki wysokiej dochodowości i utrzymaniu dyscypliny kosztowej, wskaźnik kosztów do dochodów ukształtował się na poziomie 41,1%, czyli uległ poprawie w stosunku do 2019 roku, pomimo wzrostu amortyzacji i wyższych opłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Na zysk Grupy mBanku negatywnie wpłynęły utrata wartości i zmiana wartości godziwej kredytów i pożyczek oraz rezerwy utworzone na ryzyko prawne związane z kredytami walutowymi. Wzrost kosztu ryzyka z 79 bp w 2019 roku do 119 bp w 2020 roku wynikał między innymi z aktywnego i konserwatywnego podejścia banku do szacowania potencjalnego wpływu pandemii COVID-19 na portfel kredytowy i gospodarkę (w tym w szacowaniu rezerw portfelowych). Na wzrost rezerw na ryzyko prawne w zakresie indywidualnych spraw sądowych dotyczących klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich wpłynęły niekorzystne dla banku zmiany w zakresie orzecznictwa i ilości pozwów składanych przez klientów.

W konsekwencji zysk netto Grupy przypadający na akcjonariuszy mBanku w 2020 roku wyniósł 103,8 mln zł wobec 1 010,4 mln zł w poprzednim roku.

Biorąc pod uwagę niezwykle trudne uwarunkowania zewnętrzne w 2020 roku, Rada Nadzorcza podkreśla wysoką zdolność Grupy do generowania dochodów oraz efektywne zarządzanie kosztami. Pomimo wzrostu kosztu ryzyka, utrzymała się wysoka jakość portfela kredytowego. Udział należności z utratą wartości (NPL) wzrósł nieznacznie - do 4,8% z 4,5% na koniec 2019 roku. Oznacza to, że wskaźnik NPL dla Grupy kształtuje się na poziomie istotnie niższym od średniej dla sektora bankowego.

W warunkach niepewności istotna jest silna baza kapitałowa. Łączny współczynnik kapitałowy w ujęciu skonsolidowanym według stanu na 31 grudnia 2020 roku ukształtował się na poziomie 19,9%,

a współczynnik kapitału Tier I wyniósł 17,0%, zdecydowanie powyżej norm nadzorczych określonych dla Grupy. Świadczy to o wysokiej zdolności Grupy do absorpcji potencjalnych szoków.

W 2020 roku płynność Grupy kształtowała się na bezpiecznym, wysokim poziomie, na co wskazuje wysoka kwota nadwyżki środków płynnych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi w terminach miar LAB oraz LCR kalkulowanych na poziomie Grupy.

Ocena systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Banku

System kontroli wewnętrznej obejmuje:

- funkcję kontroli, która ma zapewniać przestrzeganie mechanizmów kontrolnych, obejmującą stanowiska, grupy pracowników lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- komórkę do spraw zgodności, która identyfikuje, ocenia, kontroluje i monitoruje ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi i sporządza raporty w tym zakresie, oraz
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Obowiązki Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komisji ds. Audytu w ramach systemu kontroli wewnętrznej określone są w regulaminach tych organów, Statucie Banku oraz w innych regulacjach przyjętych przez te organy,

Komisja ds. Audytu na bieżąco monitoruje funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej. W 2020 roku Komisja regularnie otrzymywała informacje o audytach przeprowadzonych w mBanku oraz spółkach Grupy, w tym między innymi o ocenie elementów istotnych z punktu widzenia systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem. Ponadto, Przewodniczący Rady Nadzorczej i Członkowie Komisji ds. Audytu otrzymywali do wiadomości protokoły ze wszystkich audytów przeprowadzanych w Banku i w spółkach Grupy przez Departament Audytu Wewnętrznego. Komisja ds. Audytu otrzymywała również regularne raporty na temat zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz funkcji kontroli, w tym zidentyfikowanych nieprawidłowości oraz podjętych działań naprawczych. Wsparciem dla Komisji ds. Audytu Rady Nadzorczej jest również audytor zewnętrzny, który przedstawiał rezultaty badania i wnioski z badania sprawozdań finansowych.

Rada Nadzorcza, bazując na informacjach otrzymywanych w 2020 r, nie stwierdziła istotnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej (w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego) i uznaje, że jest on dostosowany do zakresu i stopnia złożoności działalności Banku, struktury organizacyjnej i systemu zarządzania ryzykiem.

System zarządzania ryzykiem Grupy opiera się na koncepcji trzech linii obrony.

Pierwsza linia obrony obejmuje zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku i opiera się na jednostkach biznesowych, które w bieżącej działalności generują ryzyka wpływające na osiągnięcie założonych przez bank celów.

Druga linia obrony, przede wszystkim obszar zarządzania ryzykiem, Bezpieczeństwo oraz Compliance, jest odpowiedzialna za tworzenie ram i wytycznych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, wspieranie linii biznesowych w ich wdrażaniu oraz za nadzorowanie funkcji kontrolnych i ekspozycji na ryzyko.

Trzecią linią obrony jest Audyt Wewnętrzny dokonujący niezależnych ocen działań związanych z zarządzaniem ryzykiem realizowanych zarówno przez pierwszą, jak i drugą linię obrony.

W banku funkcjonują komitety ryzyka poszczególnych pionów biznesowych: Komitet Ryzyka Bankowości Detalicznej, Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych, które kształtują zasady zarządzania ryzykiem oraz określają apetyt na ryzyko w danej linii biznesowej. Zagadnienia dotyczące ryzyka są też istotnym tematem prac innych komitetów działających w banku pod przewodnictwem członków Zarządu.

Bank posiada metodologie i procesy, w których ryzyka są identyfikowane i oceniane w celu określenia ich potencjalnego wpływu na bieżącą i przyszłą działalność. Kompleksowa struktura zarządzania ryzykiem uzupełniona jest spójnym systemem monitorowania i raportowania poziomu ryzyka oraz przekroczeń zdefiniowanych limitów. System raportowania obejmuje kluczowe szczeble zarządcze. Rada Nadzorcza otrzymuje okresowe raporty przedstawiające ocenę poziomu zidentyfikowanego ryzyka oraz skuteczności działań podejmowanych przez Zarząd.

W sprawach dotyczących ryzyka Rada Nadzorcza działa poprzez Komisję ds. Ryzyka, która sprawuje stały nadzór nad poszczególnymi rodzajami ryzyka, w szczególności nad ryzykiem kredytowym (w tym ryzykiem koncentracji), rynkowym, operacyjnym, płynności, reputacyjnym i biznesowym. Komisja wydaje rekomendacje w sprawach znaczących zaangażowań obciążonych ryzykiem pojedynczego podmiotu gospodarczego.

W minionym roku Komisja zajmowała się wieloma istotnymi tematami z zakresu ryzyka, do których należały m.in. wpływ bieżącej i oczekiwanej sytuacji makroekonomicznej na portfel kredytowy banku, ekspozycja Grupy na obligacje skarbowe lub gwarantowane przez Skarb Państwa, zmiany w liczbie pozwów i rozstrzygnięć sądowych dotyczących portfela kredytów hipotecznych w walutach obcych, w kontekście rezerw na ryzyko prawne, kwestie dotyczące jakości portfela kredytowego i odpisów z tytułu utraty wartości oraz zmiany wartości godziwej kredytów i pożyczek.

Na podstawie otrzymywanych informacji Rada Nadzorcza stoi na stanowisku, że system zarządzania ryzykiem jest dostosowany do zakresu i stopnia złożoności działalności Banku, jego wielkości oraz profilu ponoszonego ryzyka. Struktura zarządzania ryzykiem jest w miarę potrzeb optymalizowana i dopasowywana do zmieniającego się otoczenia zewnętrznego. System obejmuje wszystkie ryzyka mające istotny wpływ na działalność Grupy. Ryzyka te są identyfikowane, mierzone, monitorowane i kontrolowane.

Mając na uwadze wszystkie poruszone wyżej aspekty, Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia system zarządzania mBankiem S.A. i Grupą w 2020 roku w okresie bezprecedensowej niepewności otoczenia. Rada Nadzorcza składa podziękowania Zarządowi Banku i pracownikom za ogromne zaangażowanie oraz wysiłki podjęte w trudnych warunkach działalności na rzecz stabilnego funkcjonowania banku.

Prof. Agnieszka Słomka-Gołębiowska

Przewodnicząca Rady Nadzorczej